

ПОСТАНОВА

Вченої ради Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка
від 29 вересня 2026 р.

«Про імплементацію Закону України «Про академічну доброчесність» та вдосконалення системи забезпечення академічної доброчесності в університеті»

Заслухавши та обговоривши інформацію про імплементацію Закону України «Про академічну доброчесність» та вдосконалення системи забезпечення академічної доброчесності в університеті, Вчена рада відзначає, що в Університеті впродовж попередніх років сформовано нормативні, організаційні, технологічні та освітньо-просвітницькі засади забезпечення академічної доброчесності.

До введення в дію Закону України «Про академічну доброчесність» у ТНПУ вже функціонувала система забезпечення академічної доброчесності. Діяли Група сприяння академічній доброчесності, Спеціальна комісія з виявлення і встановлення фактів порушення академічної доброчесності, постійно діюча університетська Комісія з етики та управління конфліктами, а для розгляду окремих випадків порушень академічної доброчесності формувалися одноразові комісії з академічної доброчесності. Здійснювалися перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень, проводилася системна інформаційно-просвітницька та методична робота зі здобувачами освіти, педагогічними, науково-педагогічними і науковими працівниками, впроваджувалися практики академічного письма, належного цитування та відповідального проведення досліджень.

Важливим етапом розвитку культури доброчесності стала участь ТНПУ з 2023 року у програмі Національного агентства з питань запобігання корупції «Прозорі університети». Університет увійшов до першої десятки закладів вищої освіти України, які розпочали викладання навчальної дисципліни «Антикорупція та доброчесність». З 2023/2024 навчального року дисципліну включено до каталогу вибіркових дисциплін загальної підготовки для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Інтерес здобувачів до проблематики доброчесності послідовно зростає: у 2023/2024 навчальному році дисципліну «Антикорупція та доброчесність» опанували 33 здобувачі, у 2024/2025 — 52, у 2025/2026 — 263; на 2026/2027 навчальний рік її вже обрали понад 250 здобувачів. Участь у програмі «Прозорі університети» сприяє проведенню спільних інформаційно-просвітницьких заходів із представниками НАЗК. У 2025 році ТНПУ отримав відзнаку за участь у проєкті. У 2026 році Університет долучився до пілотування навчальної дисципліни «Доброчесність та антикорупція для педагогічних працівників», серед співавторів якої є викладачі ТНПУ.

В Університеті системно здійснюється інформаційно-просвітницька, консультативна, методична та координаційна робота. Група сприяння академічній доброчесності проводить для здобувачів різних рівнів освіти адаптаційні зустрічі, практикуми, семінари, тренінги, воркшопи, круглі столи, конкурси, квізи та інші заходи. Організовано підписання здобувачами декларацій про дотримання академічної доброчесності. Тематика заходів охоплює академічне письмо, цитування, верифікацію джерел, запобігання академічному плагіату, академічну свободу і відповідальність, етику академічних взаємовідносин, доброчесність у груповій роботі та професійній діяльності.

До цієї роботи залучені навчально-наукові центри, факультети і кафедри, наукова бібліотека. На офіційному вебсайті Університету створено окремий інформаційний ресурс з академічної доброчесності, де розміщуються нормативні документи, інформаційні та методичні матеріали, посилання на навчальні ресурси й інформація про відповідні заходи. Важливою складовою системи є запобігання та виявлення академічного плагіату. Обов'язковій перевірці підлягають визначені внутрішніми документами наукові, навчально-методичні, курсові та кваліфікаційні роботи. Для перевірки використовуються спеціалізовані сервіси, інтегровані, зокрема, в систему електронного навчання Moodle. Упродовж 2025 року із використанням систем перевірки текстів на наявність ознак академічного плагіату було перевірено понад 4 тисячі студентських робіт. У практиці Університету

використовувалися різні програмні засоби та сервіси, зокрема StrikePlagiarism, Identific, Turnitin та інші. Наразі для перевірки академічних текстів застосовуються системи StrikePlagiarism та Plag.

Практика Університету засвідчує спроможність внутрішньої системи реагувати на встановлені порушення. У 2024 році спеціальною комісією Університету було встановлено факт академічного плагіату в дисертації, що стало підставою для скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії та застосування передбачених законодавством наслідків. Водночас упродовж 2025 року та поточного періоду 2026 року офіційних повідомлень про можливі порушення академічної доброчесності до відповідного органу Університету не надходило.

Окремим напрямом роботи стало формування відповідального ставлення до використання технологій штучного інтелекту. У 2025–2026 роках в Університеті проводилися науково-методичні семінари, воркшопи з питань академічної доброчесності в умовах поширення генеративного штучного інтелекту. Продовжено впровадження Політики використання штучного інтелекту у науково-технічній та інноваційній діяльності та здійснюється системна робота щодо формування відповідальних практик використання технологій штучного інтелекту в освітній діяльності.

Введення в дію 31 липня 2026 року Закону України «Про академічну доброчесність» започаткувало новий етап розвитку університетської системи забезпечення академічної доброчесності. Закон конкретизував види порушень, визначив повноваження уповноваженого органу та уповноважених осіб, установив вимоги до процедур розгляду повідомлень про можливі порушення та їх оскарження, що зумовило необхідність приведення внутрішньої системи Університету у відповідність до нових вимог.

У зв'язку з цим у 2026 році в ТНПУ проведено комплексний перегляд нормативної бази. Розроблено Положення про систему забезпечення академічної доброчесності та Положення про уповноважений орган і уповноважених осіб з питань академічної доброчесності; оновлено Кодекс академічної доброчесності, Кодекс корпоративної культури, Положення про Групу сприяння академічній доброчесності, Політику використання штучного інтелекту у науково-технічній та інноваційній діяльності та інші пов'язані внутрішні документи.

Оновлена модель передбачає чіткіше розмежування функцій. Група сприяння академічній доброчесності зберігає передусім превентивну, консультативну, інформаційно-просвітницьку, методичну та координаційну роль. Розгляд повідомлень про можливі порушення, встановлення фактів порушень та застосування передбачених заходів реагування здійснюються уповноваженим органом та/або уповноваженими особами в межах визначеної компетенції. В Університеті обрано уповноважену особу з питань академічної доброчесності; формується персональний склад Комісії з академічної доброчесності.

Розпочато інформаційне супроводження нових вимог. Зокрема, проведено зустріч зі здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти «Деякі аспекти імплементації Закону України “Про академічну доброчесність”», на факультетах проводяться заходи для першокурсників та інших категорій здобувачів, обговорюються питання відповідального використання штучного інтелекту, дотримання академічної доброчесності та відповідальності за її порушення.

Водночас аналіз практики та матеріалів зовнішнього оцінювання освітніх програм засвідчує необхідність подальшого переходу від переважно інформаційно-просвітницької моделі до системного застосування оновлених процедур. Потребує посилення практичне розуміння здобувачами відмінностей між академічним плагіатом, текстовими збігами та показниками оригінальності; необхідно уніфікувати підходи факультетів і кафедр до інформування про допустиме використання ШІ, самостійність виконання завдань, цитування та авторство.

Упродовж 2025–2026 років офіційних повідомлень про можливі порушення академічної доброчесності не надходило. Водночас доцільно посилити інформування університетської спільноти про порядок подання та розгляду таких повідомлень, права учасників відповідних процедур та порядок оскарження прийнятих рішень.

Актуальним є також налагодження системного моніторингу: узагальнення даних про проведені перевірки академічних текстів, типові проблеми академічного письма, результати опитувань, звернення та повідомлення, проведені превентивні заходи, участь у навчанні та ефективність

застосування внутрішніх процедур. Такий моніторинг має бути підставою для щорічного коригування університетської політики та планування роботи.

Таким чином, ТНПУ має сформовану основу системи академічної доброчесності та значний досвід превентивної й просвітницької роботи. Наступний етап полягає у забезпеченні реального функціонування оновленої системи відповідно до Закону: чіткого розподілу компетенцій, доступних каналів повідомлення, єдиної практики розгляду справ, належного документування та оприлюднення рішень, підготовки уповноважених осіб і членів Комісії, розвитку культури відповідального використання ІІІ та регулярного оцінювання ефективності системи.

З огляду на зазначене, Вчена рада постановляє:

1. Роботу Університету із забезпечення академічної доброчесності вважати такою, що ґрунтується на сформованій нормативній, організаційній та освітньо-просвітницькій основі та потребує подальшого розвитку і вдосконалення відповідно до вимог Закону України «Про академічну доброчесність».

2. Ректорату Університету:

2.1. Забезпечити організацію навчання та участь уповноваженої особи Університету, уповноважених осіб факультетів і членів Комісії з академічної доброчесності у внутрішніх та зовнішніх навчальних заходах з питань застосування Закону України «Про академічну доброчесність», процедур розгляду повідомлень про можливі порушення, запобігання конфлікту інтересів та інших питань, необхідних для виконання визначених повноважень.

Упродовж 2026/2027 навчального року

3. Уповноваженій особі Університету з питань академічної доброчесності:

3.1. Підготувати для університетської спільноти короткий алгоритм подання повідомлення про можливе порушення академічної доброчесності із зазначенням способів подання, необхідних відомостей, основних етапів і строків розгляду, прав учасників процедури та порядку оскарження рішення.

До 1 листопада 2026 р.

3.2. Забезпечити актуалізацію на сторінці «Академічна доброчесність» офіційного вебсайту Університету інформації про уповноважених осіб, уповноважений орган, канали подання повідомлень, порядок їх розгляду та чинні нормативні документи.

До 1 листопада 2026 р.; надалі — постійно

3.3. Спільно з Комісією з академічної доброчесності щороку узагальнювати практику застосування процедур забезпечення академічної доброчесності, у тому числі розгляду повідомлень про можливі порушення, та подавати Вченій раді інформацію про функціонування системи академічної доброчесності і пропозиції щодо її вдосконалення.

Щороку, до 1 вересня

4. Комісії з академічної доброчесності:

4.1. Після затвердження персонального складу провести перше засідання Комісії, обрати голову, заступника голови та секретаря відповідно до Положення про уповноважений орган і уповноважених осіб з питань академічної доброчесності ТНПУ та розпочати роботу відповідно до визначених повноважень.

До 1 листопада 2026 р.

4.2. Забезпечувати розгляд повідомлень про можливі порушення академічної доброчесності, віднесених до компетенції Комісії, відповідно до вимог законодавства та внутрішніх нормативних документів Університету.

Постійно

5. Групі сприяння академічній доброчесності:

5.1. Реалізовувати щорічний план превентивної, інформаційно-просвітницької та методичної роботи з питань академічної доброчесності з урахуванням вимог законодавства України та внутрішніх нормативних документів Університету.

Постійно

5.2. Забезпечити проведення інформаційно-просвітницьких заходів для учасників освітнього процесу щодо оновлених вимог законодавства у сфері академічної доброчесності, видів порушень академічної доброчесності, процедур повідомлення про можливі порушення та їх розгляду, а також принципів доброчесного використання цифрових технологій та інструментів штучного інтелекту.

Упродовж 2026/2027 н. р.

5.3. Спільно з факультетами та органами студентського самоврядування проводити опитування учасників освітнього процесу щодо рівня обізнаності з вимогами академічної доброчесності та процедурами їх реалізації, практик дотримання принципів академічної доброчесності, а також проблемних питань функціонування системи її забезпечення в Університеті.

Відповідно до графіка проведення моніторингових досліджень ННЦЯО

5.4. Узагальнювати та аналізувати результати моніторингових досліджень з питань академічної доброчесності та на їх основі готувати пропозиції щодо вдосконалення превентивної, інформаційно-просвітницької і методичної роботи та системи забезпечення академічної доброчесності в Університеті.

Щороку

6. Навчально-науковому центру організації освітнього процесу:

6.1. Забезпечити врахування вимог Закону України «Про академічну доброчесність» під час організації освітнього процесу та розроблення й оновлення його навчально-методичного забезпечення.

Постійно

7. Навчально-науковому центру проєктної та науково-технічної діяльності:

7.1. Проводити інформаційні та навчальні заходи з питань відповідального використання інструментів штучного інтелекту в науковій і науково-технічній діяльності та дотримання принципів академічної доброчесності, у тому числі із залученням фахівців та експертів з інших установ і організацій, які мають відповідну експертизу.

Упродовж навчального року

8. Науковій бібліотеці ТНПУ:

8.1. Проводити інформаційно-консультаційні та навчальні заходи з питань пошуку й використання наукових джерел, коректного цитування, роботи з електронними науковими ресурсами та інституційним репозитарієм.

Упродовж навчального року

8.2. Оновлювати інформаційні та методичні матеріали з академічної доброчесності й академічного письма відповідно до актуальних нормативних вимог.

Постійно

9. Деканам факультетів:

9.1. Довести до відома працівників і здобувачів освіти інформацію про уповноважених осіб факультетів з питань академічної доброчесності, їхні повноваження та порядок звернення до них.

До 15 жовтня 2026 р.

9.2. Організувати на факультетах ознайомлення працівників і здобувачів усіх рівнів освіти з основними положеннями Закону України «Про академічну доброчесність», зокрема щодо видів порушень, академічної відповідальності, порядку подання і розгляду повідомлень та оскарження рішень.

До 15 жовтня 2026 р.

9.3. Забезпечувати проведення для здобувачів першого року навчання адаптаційних заходів з академічної доброчесності та підписання декларацій про її дотримання.

Щороку, упродовж вересня

10. Завідувачам кафедр та гарантам освітніх програм:

10.1. Забезпечувати визначення та доведення до відома здобувачів освіти правил допустимого використання інструментів штучного інтелекту та вимог щодо прозорого декларування такого використання під час виконання завдань у межах конкретних освітніх компонентів і видів робіт.

Постійно

11. Відповідальним за організацію перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень:

11.1. Здійснювати перевірку визначених внутрішніми документами Університету академічних творів на наявність текстових запозичень, облік проведених перевірок та належне збереження їх результатів.

Постійно

11.2. Щороку узагальнювати кількісні дані про проведені перевірки та типові проблеми, виявлені за їх результатами, і подавати відповідну інформацію для врахування у превентивній та інформаційно-просвітницькій роботі з академічної доброчесності.

Щороку, до 1 вересня

12. Керівникам (науковим керівникам) академічних робіт:

12.1. Здійснювати змістовий аналіз звітів перевірки академічних творів щодо характеру виявлених текстових збігів та правомірності використання запозичень; за результатами аналізу визначати необхідність доопрацювання роботи або можливість її подальшого подання відповідно до встановлених в Університеті процедур.

Постійно

Стан виконання цієї постанови розглянути на засіданні Вченої ради у вересні 2027 року.

Контроль за виконанням постанови покласти на проректора з наукової роботи та міжнародного співробітництва Ірину ЗАДОРЖНУ.